KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z „Odysei”

Grupa A

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–A, 2–E, 3–C, 4–B, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) dwanaście; (2) żebraka; (3) Telemacha** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Antikleja mówi, że nie zabiła jej choroba ani strzała Artemidy, tylko tęsknota za synem: „Ciągła tęskność po tobie wyssała mi życie”. Opowiada też, że Penelopa spędza dni i noce na płaczu, a stary Laertes zamieszkał na wsi i śpi w zimie w popiele przy ognisku. Nieobecność Odysa niszczy całą jego rodzinę.
Punktacja: Przyczyna śmierci: nie choroba ani strzała Artemidy, lecz tęsknota za synem (1 pkt) + skutki nieobecności: cierpi cała rodzina — Penelopa płacze dniami i nocami, Laertes żyje w nędzy na wsi, śpi w popiele przy ognisku (1 pkt). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Argos, którego Odys sam wychował, leży zaniedbany na kupie gnoju; mimo przebrania poznaje pana, kiwa ogonem i umiera. To obraz wierności, która przetrwała dwadzieścia lat. Zaniedbany pies pokazuje też upadek domu pod nieobecność Odysa. Odys ociera łzę tak, by nie widział jej Eumajos — potrafi panować nad uczuciami, bo musi zachować przebranie.
Punktacja: Wskazanie znaczenia: wierność — pies przez dwadzieścia lat czeka na pana i jako pierwszy go poznaje, choć ludzie go nie poznają (1 pkt) + funkcja: wzruszenie i kontrast — zaniedbany pies obrazuje upadek domu pod nieobecność pana; scena zapowiada rozpoznanie Odysa i ukazuje jego panowanie nad uczuciami (ociera łzę ukradkiem) (1 pkt). Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Syreny wabią Odysa obietnicą wiedzy: kto ich wysłucha, odpływa oświecony mądrością, bo znają nieszczęścia Greków i Trojan pod Ilionem i wszystkie ludzkie losy. Odys chce usłyszeć ten śpiew, ale każe przywiązać się do masztu, a druhom zalepia uszy woskiem. Jest ciekawy świata i żądny wiedzy, a zarazem przezorny.
Punktacja: Treść pokusy: Syreny obiecują mądrość i wiedzę o wszystkim, co się dzieje na ziemi, w tym o wojnie trojańskiej (1 pkt) + wniosek: Odys jest ciekawy świata, chce słuchać śpiewu, ale przezornie zabezpiecza siebie i załogę — łączy ciekawość z rozwagą (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Odys to „mąż”, który zburzył Troję, a potem długo błądził po świecie. Poznał wiele miast i obyczaje wielu ludów, więc jest doświadczony i mądry. Przeżył wiele przygód i cierpień na morzu, walczył o powrót towarzyszy, choć ich nie uratował.
Punktacja: Po 1 pkt za każdą poprawnie odczytaną cechę lub doświadczenie (maks. 2): zdobywca Troi; tułacz, który długo błądził; poznał wiele miast i zwyczaje wielu ludów — doświadczenie i mądrość; przeżył liczne przygody i cierpienia na morzu; troszczył się o powrót towarzyszy, choć ich nie ocalił.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **A**

3. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–B, 2–A, 3–E, 4–C, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) Nestora; (2) Menelaja; (3) Eumajosa** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kalypso proponuje Odysowi nieśmiertelność i wieczną młodość, jeśli z nią zostanie. Odys przyznaje, że Penelopa to „prosta śmiertelniczka", która nie dorównuje bogini urodą, ale mówi: „Mimo to tęsknię do niej; tęsknię coraz więcej". Woli śmiertelne życie z żoną i powrót do domu, nawet za cenę nowych cierpień na morzu.
Punktacja: Wskazanie propozycji: nieśmiertelność i wieczna młodość u boku bogini (1 pkt) + powód odmowy: tęsknota za Penelopą, domem i ojczyzną — choć przyznaje, że Penelopa jest śmiertelna i ustępuje bogini urodą, gotów jest znosić kolejne cierpienia, by wrócić (1 pkt). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Krewni zabitych zalotników pod wodzą Eupejtesa ruszają na Odysa. Stary Laertes zabija Eupejtesa, a Odys z synem nacierają na wrogów, lecz Atena każe przerwać walkę, a Zeus rzuca piorun. Odys słucha bogini i zostaje zawarty sojusz: „Sojusz stanął: król z ludem byli pojednani". Krwawa zemsta musi się skończyć, bo inaczej Itakę zniszczyłaby wojna domowa; bogowie przywracają ład.
Punktacja: Opis zakończenia: krewni zalotników z Eupejtesem atakują Odysa; Laertes zabija Eupejtesa; Atena powstrzymuje walkę, Zeus rzuca piorun, dochodzi do zawarcia sojuszu (1 pkt) + sens: bogowie przywracają ład; zemsta nie może trwać bez końca, bo prowadziłaby do wojny domowej — potrzebne jest pojednanie króla z ludem (1 pkt). Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podczas dwudziestoletniej nieobecności Odyseusza Penelopa odpiera zaloty natrętnych zalotników, stosując podstęp — obiecuje wybrać nowego męża, gdy skończy tkać całun dla teścia, po czym co noc pruje utkaną w dzień część materiału. Jej wierność i wytrwałość stanowią dopełnienie heroizmu samego Odyseusza — w antycznej kulturze Penelopa stała się wzorem cnoty małżeńskiej, rozumu i lojalności, równie istotnym dla przesłania eposu jak przygody jej męża.
Punktacja: Wskazanie sytuacji — Penelopa odpiera zaloty licznych zalotników, stosując podstęp z tkaniem całunu (1 pkt) + wskazanie znaczenia — wierność żony jako dopełnienie heroizmu Odyseusza i wzór cnoty małżeńskiej w kulturze antycznej (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pieśni IX–XII to retrospekcja — Odys sam opowiada Feakom o swoich przygodach, w pierwszej osobie. Dzięki temu epos może zacząć się w środku wydarzeń, a przeszłość poznajemy z perspektywy bohatera: z jego komentarzami, uczuciami i oceną towarzyszy. To opowieść w opowieści, w której Odys przedstawia się słuchaczom jako mądry i przewidujący, co każe czytać jego relację uważnie.
Punktacja: Wskazanie zabiegu: opowieść retrospektywna w pierwszej osobie, wpisana w główną akcję (opowieść w opowieści) (1 pkt) + skutek: akcja zaczyna się in medias res, a przeszłość poznajemy z perspektywy bohatera — jego ocen, uczuć, a także możliwej autoprezentacji przed gospodarzami (1 pkt). Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 24 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	22–24 pkt
dobry (4)	18–21 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	8–11 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/odyseja**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.